

DANES NI
VREDNOTA
BITI TAKŠEN
KOT SO
VSI OSTALI

str. 2

PEJNAZE
SO "OKRSTILI"

str. 6

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

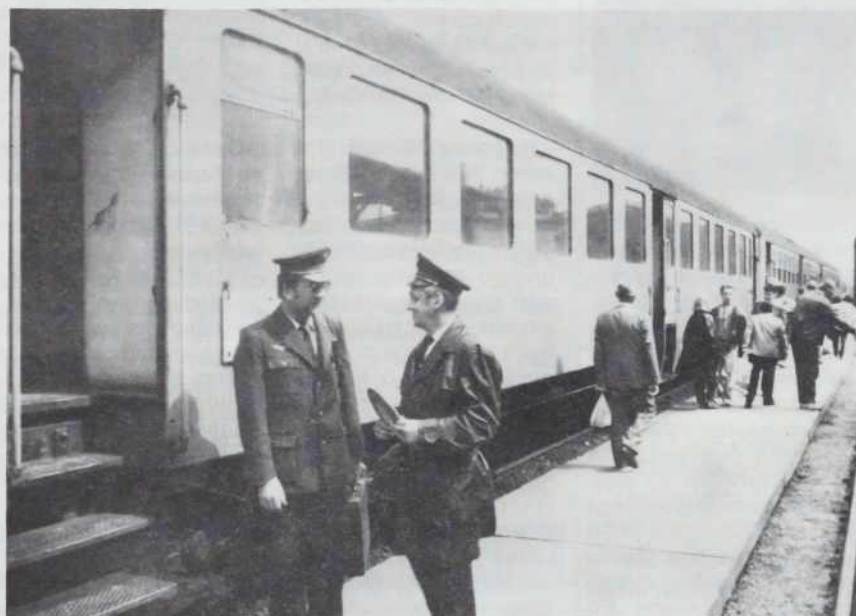
Monošter, 4. maja 1995 • Leto V, št. 9

STAVKAJOČI IN JAVKAJOČI

Svojčas se je nek reven človek pritožil kadiji, da mu je njegov sosed naredil veliko krivico, in bi želel, da bi sodnik sodil v njegovo korist. Velespoštovani kadija! A ne, da imam jaz prav?! - Ja, je dostojanstveno odgovoril častitljivi mož, medtem ko si je lagodno basal fajfo. Čez nekaj časa se pojavi prej omenjeni sosed. Tudi on je začel tarnati, da mu je sosed (tisti, ki je bil najprej pri kadiji) naredil velikansko škodo, in bi bilo edino prav, če bi mož postave odločil v njegovo dobro. Velespoštovani kadija! A ne, da imam jaz prav?! - Ja, je komodno zagodrnjal, medtem ko je počasi spuščal dimne kolobarje v zrak. Tudi drugi tožnik je odšel z veseljem, češ da ima on prav. V bližini pa je stal neki tretji človek, ki je vse to slišal. Stopil je do moža pravice pa mu je dejal: - Spoštovani kadija! Rekel si prvemu pritožniku, da ima prav, pa tudi drugemu, da je pravica na njegovi strani, saj to vendar ne more biti res?! Da bi v neki pravdi imela oba prav?! - Prav imaš, je kadija skilil in predel kot kakšna mačka in večkrat zaporedoma potegnil iz fajfe, ki mu je začela ugašati...

* * *

Po najdaljši železniški stavki na Madžarskem po letu 1904 vsaka stran - delodajalci in sindikati - pravi, da je zmagala,

ker da je ona imela prav.

Ljudje na Madžarskem pa nimajo pojma, kaj se dogaja "tam zgoraj". Po mnenju enih so imeli prav tisti, ki so štrajkali, kot napr. strojevodje, sprevodniki (manjšina). Drugi pravijo, kaj hočejo tile železničarji neke posebne pravice zase, ko pa smo tudi mi ostali v zelo slabem položaju. Torej so se strinjali z delavci v pisarnah, na postajah, na progah (večina). Spet drugi so rekli, da soglašajo z Železničarskim podjetjem (vladna firma), ki ne podleaga izsiljevanju...

Težko je torej reči karkoli definitivnega. Človek kot zunanji opazovalec ima bolj le določene vtise kot pa izoblikovano mnenje.

Prvo, kar je bilo mogoče opaziti pri tej stavki, je bila razdvojenost železničarjev samih. (To je do neke mere tudi razumljivo, saj gre za dru-

žbo v malem, podjetje zaposluje ljudi v 140 strokah.) Tisti delavci z nižjimi plačami, ki pomenijo hkrati večino (delavec na progi služi malo nad življenjskim minimumom) so nasprotniki tistih z višjimi dohodki (strojevodje). "Mašinisti" naj kar štrajkajo, saj bodo od tega imeli v glavnem le oni višje plače.

Kako to, da je akcija vseeno bila uspešna, če jo je podpirala le manjšina? Enostavno in po kadijevsko zvito. Če je recimo protestiralo 10 odstotkov od vseh zaposlenih, istočasno pa ta desetina upravlja z 90 odstotki "proizvajalnih sredstev". Po domače povedano, brez strojevodij ne vozijo vlaki, pa če tisti za okenci še tako pridno prodajajo vozovnice.

Kot rečeno, tudi javno mnenje je bilo sila razdeljeno. Kot delavci na progah, so bili podobnega mnenje pripadni-

ki številnih drugih strok v državni službi. Mi služimo veliko manj kot strojevodje, pa vendarle ne štrajkamo. Zakaj oni zlorablajo svoj položaj?

Nekoliko pametnejši delojemalci pa so podpirali "mašiniste", saj vejo, da so železnice strateškega pomena. In kdo neki naj bi izbral sindikalne pravice v sedanjem kaotičnem položaju, če ne ravno železničarji.

In v tem kontekstu je potrebno gledati tudi vlogo sindikatov. Ne glede na to, da so le-te nekateri etiketirali kot organizacije, katerim gre v glavnem za oblast. In za premoženje. Zlasti sedaj, ko so pred vrati volitve tim, obratnih svetov.

Na Madžarskem so delavci vse bolj izpostavljeni svojim delodajalcem. Mednarodni divji kapital vse bolj prodira v državo. Kako neki naj bi

upoštevali delavčeve pravice menedžerji velikih multinacionalk, ko pa največja madžarska državna firma (Železničarsko podjetje) krši te pravice. (Že zdavnaj je potekla kolektivna pogodba in firma ni hotela skleniti nove.)

Zanimiv je tudi vtis, da sta sedanji koalicijski stranki dobili tako veliko glasov na zadnjih volitvah tudi zavojo tega, ker ju je podpiral največji sindikat (MSZOSZ). Slednji ima tudi več svojih provladnih poslancev, ki so podpirali stavko (torej so bili proti svoji vladi).

Vlada se je delala, kot da se je distancirala od spora sindikatov in firme (vladine). Logično, da je v ozadju podpirala svoje podjetje. Nelogično pa je, zakaj je potem na volitvah obljubila dejansko podporo sindikatom in preko njih vsem zaposlenim.

Prav je tudi, da se ni popolnoma vdala železničarjem, saj je gospodarska nuja, da se, v okviru splošne ekonomske modernizacije, pretvori tudi največje državno podjetje. V nasprotnem primeru si bodo madžarske železnice do preloma tisočletja nakopale toliko dolga, ki bo znašal eno desetino narodnega bruto dohodka. Brez kompromisa, do katerega je prišlo po 86 urah stavkanja, torej brez nujnega prestrukturiranja madžarskih železnic, bi vlada najmanj za 300 odstotkov morala podražiti transportne tarife.

Velespoštovani, a ne da imamo mi prav?...

Fr.M.

POSVETOVANJE O ŠOLSTVU NA GORNJEM SENIKU

DANES NI VREDNOTA BITI TAKŠEN KOT SO VSI OSTALI

21. aprila je organiziral **Košičev sklad** iz Budimpešte posvetovanje o šolstvu v Porabju. Sklad, ki so ga ustanovili slovenski intelektualci v Budimpešti ter ugledne osebnosti iz Slovenije, poskuša na več

skoraj vsi slovenski učitelji ter vzgojiteljice.

Po pozdravnih besedah **Marije Bajzek-Lukač**, sekretarke Košičevega sklada, so se predstavile porabske šole. Dve šoli - G. Senik in Števanov-

Problem monostrske šole je povsem drugačen. Izmed 427 učencev se udeležuje pouka slovenščine 35 otrok. Na podružnici v Sakalovcih imajo 14 učencev. Ker je monostrska šola izven narodnostno-mešanega območja, pouk slovenščine ni obvezen. Starši se sami odločajo, ali bodo svojega otroka vpisali k slovenščini. Slovenski učenci na monostrski šoli ne prinašajo od doma skoraj nobene narodnostne zavesti.

V nadaljevanju bomo iz zanimive diskusije objavili nekatera mnenja strokovnjakov.

Bogomir Mihevc: "Ni vedno tista pot, ki je lepa, najboljša. Starši si prizadevajo, da bi zagotovili svojim otrokom čim boljšo osnovo za lepšo prihodnost, toda tudi oni se lahko zmotijo, ko nasledajo trenutnim težnjam in svoje otroke vpisujejo k nemščini. Problem je v tem, da slovenščina na tem območju nima ekonomske teže, in če je to tako, kdo lahko da težo slovenskemu jeziku? Župnik in učitelj. Ker pač župnikov nimamo, morajo to vlogo opravljati sami učitelji."

Jana Kolaric: "Moramo se sprijazniti s tem, da v vrtcih gre za učenje drugega jezika, ne pa za ohranjanje materinščine. Predšolski otroci so dojemljivi za učenje drugega jezika. Težave se pojavljajo pri pedagoškem kadru, ki ni dovolj pripravljen za to. Važen dejavnik je človek. Prvič vzgojiteljica, na katero otrok mora biti navezan, drugi starši, brez njihove pomoči ne gre. Starše je treba osveščati in jim razložiti, kako dobro bo za otroka pri učenju drugih jezikov, če se nauči slovensko."

Elizabeta Bernjak: "Zadnje čase postaja v Porabju prvi jezik ne materni jezik - torej madžarščina. Materinščina pa postaja vse bolj drugi jezik. Na tej

osnovi je treba poiskati možne govorne položaje, kjer se lahko jezik ohranja. Učiteljem pri pouku lahko povzroča težave jezikovna interferenca."

predloge smo slišali. **Marija Bajzek Lukač** je predlagala, naj učitelji ustanovijo slovensko pedagoško društvo, kajti organizirani so lahko bolj uspešni,

načinov pomagati porabskim narodnostnim šolam. Naj omenimo le štipendiranje osnovno- ter srednješolcev, oz. akcijo kot je bila prireditev Slovenija-porabskim otrokom ob lanskem božiču.

Program tokratne prireditve se je začel že dopoldne, ko so udeleženci obiskali vse tri osnovne šole oz. vrtca na G. Seniku in v Števanovcih. Strokovnjaki so na osnovnih šolah hospitirali pri nekaterih urah slovenščine, da bi se seznanili s tem, kako poteka praktično delo v razredih.

Vodilna misel popoldanskega posvetovanja je bila, kakšne so možnosti pouka slovenskega jezika v Porabju. Okrogle mize so se udeležili gospod **Bogomir Mihevc** iz Centra za razvoje univerze iz Ljubljane, dr. **Zinka Zorko** iz mariborske univerze, ki je obenem podpredsednica sklada, **Elizabeta Bernjak**, slovenska lektorica Katedre za slovenski jezik in književnost v Sombotelu, **Jana Kolaric**, pedagoška svetovalka za vrtce Urada za šolstvo v Murski Soboti, **Valerija Perger**, svetovalka za porabsko šolstvo in **Geza Bačić**, svetovalec za narodnosti pri slovenski vladi. Sodelovali so pa

ci - se spopadata s podobnimi problemi. Zaradi nizkega števila otrok sta prisiljeni organizirati kombinirani pouk. Na G. Seniku imajo v tem šolskem letu 66 učencev, dve tretjini se uči slovenski jezik, ena tretjina nemški jezik. Števanovska osemletka ima 41 učencev, vsi so vključeni v pouk slovenskega jezika.

Zaradi nizkega števila učencev tudi finansiranje teh šol ni urejeno. Po novem šolskem zakonu se šole namreč financirajo iz dveh virov. Iz državnega proračuna dobivajo določeno vsoto na število učencev. Manjkajoča sredstva morajo (bi morale) pokriti samouprave, ki pa imajo tudi same finančne težave.

Pri pouku slovenščine povzroča probleme tudi nezainteresiranost družin in preko tega tudi samih učencev. Otroci prinašajo vse manj znanja domačega narečja. Tudi ekonomski tokovi delujejo zoper učenje materinščine. Zaradi prisotnosti nemškega kapitala in nemških podjetij vse več staršev želi, da bi se njihovi otroci učili nemško. V taki klimi učitelj, sploh če tudi sam ni zadosti zaveden, težko najde pravo motivacijo.

Geza Bačić je opozoril na zapisnik madžarsko-slovenske manjšinske komisije, ki vsebuje tudi člen o šolstvu:

"Madžarska stran naj zagotovi pogoje za izboljšanje materialnih razmer šol, ki jih obiskujejo učenci slovenske narodnosti, ter sprejme ukrepe za dvig ravni maternega slovenskega jezika učencev slovenske narodnosti."

Tudi nekatere praktične

učinkoviti.

Za doseganje boljših uspehov je pa potrebno dvigniti tudi samozavest učiteljev, smo slišali večkrat.

V razmislek vsem bi še zapisala misli **Jane Kolaric**: "Svojih pravic se človek mora najprej zavedati, le potem se lahko bori zanje. Danes ni vrednota biti takšen kot vsi ostali, danes je vrednota biti nekaj posebnega."

M. Sukič

POMURJE-ŽELEZNA ŽUPANIJA

PREDVSEM DOGOVOR O SEJMIH

Po sestanku predstavnikov Železne županije in Pomurja v Sombotelu - kot vemo so tam govorili predvsem o cestni in železniški povezavi ter odpiranju novih mejnih prehodov - so se politiki in gospodarstveniki obeh obmejnih regij tokrat sešli v Murski Soboti. V Mursko Soboti so prišli: predsednik železnožupanijske skupščine dr. Gyula Pusztai, monostrski župan **Karoly Bauer**, pa tudi predstavniki vodstev vseh treh železnožupanijskih zbornic: trgovinsko-industrijske, kmetijske in obrtne.

Največ pozornosti so v pogovoru namenili sodelovanju zbornic iz obeh regij. Na Madžarskem je šele pred meseci prišlo do spremembe zborničnega sistema, izvoljena so bila tudi njihova vodstva. Tako so vzpostavljeni tudi pogoji za uspešno sodelovanje. Možnih programov sodelovanja je veliko, zato pa je potrebno tudi manj besed in več dejanj. Konkretneje naj bi se dogovorili o nastopih na sejmih, izmenjavi informacijskih mrež in še čem. Kako bo potekal letošnji madžarski dan na avgustovskem tradicionalnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, se bodo dogovorili na sestanku, ki naj bi bil 23. maja v Murski Soboti.

Na seji so spregovorili tudi o tem, kako se uresničuje lani podpisani sporazum o gospodarskem sodelovanju med regijama. Želja vseh je, da bi čimveč zapisanega tudi uresničili.

Silva Eöry

KONEC TRETJE KNJIGE

"Po ednom drugom táli sze szkoncsajo ete tretje knigye, eto proroküvanye na prisesztno mesto. Ete knige sze szkoncsájó za prisesztno i za preminocse známénye i Dugoványe vszakomi, ki de je razmo stéti. O, da bi fszáki, ka je tú povedano mogo vu szvojem szrczi zdrzsáti.

Doszta od toga naprei povedánye sze je zse zgodilo i minilo. Nisterno drugo dén do dneva naprei ide, i tou drugo prisesztno je zse blúzi ino de túdi tak, kak to preminocse zagvúšno naprei slou. Szkrbmo sze i mi túdi csemernoga Bogá ftisáti prvle, kak tei szeden známény nyegovi csemerof sze szpunijo.

Téda Boug szvojo csemerno rokou gori zdigne i ona sztrasná lúsztví bode. Nei zlato, nei szrebrno, nei kaj koli za bogásztvá na szveiti de nám moglo pomágati. Téda Boug nei szvétomi Jeruzsálemi, niti krépkomi váراسi Troja, ne odpúszti, nego nyé i druge várase zs nyimi

nákúp od fundá i porúsi. Szveti tebi krátko zmerjeno posztávi tebi pitani dén naprei. Dén bojazen teim krivicsnim csini pokoro, kak dugo eske jeste. Jaj, pa tebi, csé tij vrémen pokore zamúdis. Ámen."

Rimski cesar Tit je leta 70 Jeruzalem res popolnoma porušil. Obnovljen je bil šele leta 130, za časa Hadrijana. Z omembo kraja Troje se na koncu sibilskih knjig spet pojavi lik Sibile iz Kum (Spodnja Italija), ki je preroške knjige prodala zadnjemu rimskemu kralju Tarkviniju. Po mnenju nekaterih zgodovinarjev je le-ta istovetna s Sibilo iz Eritreje (Etiopija), ki je prerokovala Grkom, da bo kraj Troja uničen.

Gornjeseniške Sibilске knjige se končujejo z dvajsetimi znamenji, ki so prevzeta iz druge knjige. Gre verjetno za prerokbe največjega srednjeveškega preroka Nostradamusa (1503-1566), ki je izdal svoje prerokbe v verzih leta 1547.

"Dvanájet naprei po-

veszti od tiszti dugovány, stera do sze pred priseztom Antikrisztusa godila i goditi májo. Ete dvanájet naprei poveztí szo vu leti 1526 vu edni zvucseni knigai gori naidjene i vó potégnyene bilé. Etá Dugoványá ka bi sze vu leti 1756 zacsnile i do leta 1890- toga trpéla. Vu tisztom vremení bodejo:

1. Dúhovniki rezi szkrbi.
2. Zákonszki lúdjé rezi lúbéznoszti.
3. Szodczí trno práviczni.
4. Bogátczí rezi szmi-lenyá.
5. Sziromáki rezi poniznoszti.
6. Zsenszke rezi szramote.
7. Décza rezi bojazoszti.
8. Sztarczí rezi pámeti.
9. Mládi rezi mocsi.
10. Podlozszniki rezi pokornoszti.
11. Herczegi rezi mocsi.
12. Lúdjé rezi právicznoszti bodejo."

Marija Kozar

TEKMOVANJE

Človeki je nej zadosta, ka živé pa ka njemi kelkotelko dobro tečé té zemelski žitek, nikak nej. Nej nan je zadosta, ka se športniki trgajo za tou, steri je boukši, steri je bole močen, steri bole dale skoči, steri bole dale liči kruglo ali pa steri je bole nagel. Rejsan, naj tekmúvlejo tisti, steri so za tou pozvani pa te naj tou delajo na tiston mesti, na steron je za tou plac. Dobro, nemo zdaj tú na ton mesti nikomi pamet soliu, dapa pri nas so zdaj svejtki, gda bi se človek leko malo zmiriu pa si čas za sebé vzeo. Ali glij gnes naran poslušán radijo in čujan, ka je telko avtonov gori na slovensko-madžarski meji, ka vse od Hodoša pa do Šalovec stojijo. Naši so se sipali ta na Vogrsko, ka do se pa med sebov šli, steri je več pa bole fal kúpo vsefelé reči. Že jih vidin, ka se v Somboteli pa v Kermedini zaletavlejo nut v baute in gemlejo doj s šandov vse, ka vidijo. Ka ja ne bi sto kúpo kaj pred ovin drugin.

Tan v tistij avtojoj so s tejmi starejšimi mlajši tó. In tej mlajši morajo zdaj tan med Hodošon pa Šalovcami poslušáti svoje čedne stariše, kak se čemerijo na ove druge, steri so pred njimi: "Ka za vraga gnes vsi idejo na Vogrsko?" Tak do se mlajši tó čemerili na ove druge in si brodili, ka njúva držina ma največšo pravico ojditi kouli in ka je njiúf oča najbolje pameten na toj poštiji.

Tak, vidite, se tou tekmúvanje že jako rano začne pri mlajšaj. Tak gratajo čista kak svoji stariške. Gda ta se pa dva pojbiča med sebov korila, ta začala s ten, steri majo doma kaj več.

"Naš auto pa bole brž dé, kak vaš," de se vómeto prvi.

"Naš pa bole potejgne gor v brejg kak vaš," de njemi nazaj zabrúso of drugí.

"Samo, ka je naš bole nouvi kak vaš," de dale tiro prvi.

"Naš pa se ške nigdar nej pokvaro," de dale tiro drugí.

Tak ta tirala autoje pa te palik vse drugo, ka majo držine doma pa pri žlati pa vseposejdi, dokejč nede eden pravo: "Moj oča pa je bola močen od tvojoga!"

In te ponavadi pouči, zato ka of drugí nede dopústo, ka bi njegov oča biu bole slab. Če se te redno zmlatita, prijdeta domou vse skučena in te se rejsan vidi, steri oča je bole pri močaj. Dapa, tó unadva ta se najprle v guči šla, steri je kaj več, pa te pouči. Rejsan, ka se takšo bole porejci godi. Ali unadva ta si o svojij mlajšaj pravla vsefalej, vsikši ma najbolje pametno dejte.

Zdaj pa moram iti, ka je moj mali čúu, ka je of sousid pravo, ka san se dobro oženo, ka ovak bi eške zdaj biu siromak. Ka de un meni gučo, vej vsi znamo, kak je do kuče prišo. Vej njemi ge že pokažen!

MIKI

KULTURNI VEČER NA DOLENJOM SENIKI

V soboto, 22. apríliša večer so organizirali kulturni večer na Dolenjom Seniki v Kulturnom daumi. Kakšni lidgé so "kulturo" prinesli k nam? Nej drugi, liki iz Varaša takši

san iz cejlóga rosaga geste tuj približno 900 betežnikov.

Med njimi se najdejo mladi pa stari. Pred tistim, kak so betežni gratali, so različna dela delali. Etak se pa najdejo

Ponosni so na svojo "znanje". Na svojem nivoji so do srca segali lúdam. Recitirali, plesali, popejvali, špilali so dobra dvej vóra. V cejlom programi se je nika posebno čutilo. Vsi so bili veseli, ka so se leko pokazali. Plesali so palotaš, čardaš, spejvali so madžarske narodne pesmi, recitirali so pesmi najbolje znani madžarski pesnikov.

Od toga mi je pa dosta kaj na pamet prišlo. Na Dolenjom Seniki smo Slovenci ali Nemci že dugo cajtá nika nej pokazali iz naše kulture. Pa nas je zatok nej tak malo, ka bi nej leko svojo narodnostno kulturo - nemško, slovensko - mi sami tú oživali, pokazali. Leko ka bi te po večeraj mladina nej samo v krčmej sejdlá do paunauči. Dobro bi bilav, če bi komi tau na pamet prišlo. Te bi takši kulturni večeri eške lepši bili.

I. Barber

betežnicke, steri živéjo v Daumi duševno prizadetih (Szociális Othonban). Vsakši tna, ka pri nas v Varaša geste Daum duševno prizadetih. Tau telko znamenúje, ka rej-

med njimi takši tú, steri radi kaj napravijo za kulturo, če se stoj ma volau z njimi spravlati. Pa tak se vidi, ka se najdejo takši. Betežniki so pa veseli, če kaj takšoga leko delajo.

OD SLOVENIJE..

MEJNI PREHOD V DOLGI VASI OSTAL ODPRT

Organizatorji zapore magistralne ceste in mednarodnega prehoda Dolga vas, ki je bila napovedana za 28. april, so se po pogovoru s predstavniki slovenske vlade dogovorili, da svojo namero začasno preložijo. Lendavska občina naj bi prevzela izdelavo lokacijskega načrta za obvoznico Lendave, denar zanjo pa naj bi iz državne blagajne v prihodnjem letu zagotovila vlada.

28. APRIL - DAN UPORA PROTI OKUPATORJU

Ob dnevu upora proti okupatorju je v Ljubljani zasiedala Zveza združenj borcev in udeležencev narodnoosvobodilnega boja Slovenije. Delegacija zborala je ob prazniku položila vence na grobnico narodnih herojev, na spomenik žrtvam NOB in na spomenik padlim v napadu jugoslovanske armade na Slovenijo leta 1991.

1. MAJ - PRAZNIK DELA

V Sloveniji smo praznovali tudi praznik dela. Slovenci smo se udeležili že tradicionalnih praznov in na predvečer prvega maja zakurili kresove. Eden od slovenskih tednikov je pred praznikom pripravil nagradno igro, v kateri so izbirali najboljši prvomajski grafit. Nagrajeni so bili: Proletarci vseh dežel - slabo kaže; Menjam praznik za delo; 1. maj, 2. Košir, 3. Tomba.

NAGRADA SLOVENIJI

Narodu Slovenije so na Univerzi v Valenciji podelili nagrado Libertats Nacionals 1995, so sporočili iz slovenskega veleposlaništva v Madridu. V obrazložitvi nagrade so priredili poudarili, da je Slovenija dosegla neodvisnost po mirni in demokratični poti.

Jajjaa?!

Vej pa don nej?!

Clinton kak cowboy. Zdaj, ka je Clintonova žena Hillary po Aziji ojdla, go je nin ena starejša ženska pitala: čuij, drago dejte moje, pa vi doma pri vašoj iži to mate krave? - *Leko, ka bi merikanarski predsednik leži dogiu krave, kak merikanarsko luvto.*

Nagi kralovski par. V Canberry, v Avstraliji so vopostavili en kip (szobor), na šterom sta engliška kralica pa njen mauž - čista nagiva. Bila. Zato, ka so za en par gni rojalisti, šteri škejo, naj kralica tadale bau v Avstraliji šef države (államfo), zanicali tisti "monumentum". - *Lagvi*

cajti odijo za kralice to?

Tučava pa emigracija. Nikši čudni so zadnje cajte v tom velkom rosagi. Eden Avstralec se je lani oženo z edno Merikanarko. Mladozenca pa šketa vküper živeti v Avstraliji, depa avstralski migracijski kancelaj neške nutri v rosag, k svojimi možej pistiti mlado ženo. Zato, ka je prej trnok tučna. Samo te prej leko pride tá živet, če dojpisti 24 funtov (bluzi 12 kil). - *Samo naj gér ne grata tačas kilava, kak so kilavi avstralski birokrati.*

Velki petek na velki pondejlek.

V Torókszentmiklósi sta se moški pa ženska, šteriva sta vküper živela, sta se vküper sfadila zavolo penaz, ka so mlajši prislizili s tem, ka so ženske poledjavat (pozdravlat) odili. Te penaze so za piti niicali. Tačas sta se štukala, ka je ženska vzela en velki naužic pa napau moža - pred 6 mlajšami -

GOTOV SI V OTOVCI

prismeknila, ka je mrau. - *Skrb mejmo, ka sam letos tak vido, ka mi, v Porabji to začnemo prejkdejmati tau vogrsko šego, ka na velki pondejlek poledjavamo naše dekle, ženske.*

Žirinovskijova banda.

Te čuden rusoški političar vsigder vküp napela nika čudnoga. Nej tak dugo je dau prištólati eno cejlo veliko bando v njen parlament, šteri so gnauk samo začnili sejcati stari rusoški (komunistični) himnus. - *Najbole čudno pa je tau bilau, kak so negdénjji komunisti abali te pesmi, štero so 50 lejt tak poslišali, ka so z očami ranč nej mignili od velkoga poštenja. Himnusi se spreminjajo, mi lidgé pa z njimi vred?*

Gotov si v Otovci. V taujoj goričkoj vesi sta se zet pa ženin oča (após) nika korila. Gda je zet mogo titi na zvinejšnji sronjek, ga je oča nutri zapro, pa z rabujfov nutri v

dvera strejlo. Krugla je spazérala zeta, šteri se je nikak na žmetni vóoslau-bodo s svoje čudne vauze, pa je s sronjekinim parkovačom dobro ukno svojoga apoša. Badva so mogli k padari odpelati. - *Pravijo, ka je prej človeki trbej mér dati, gda gej pa spi. Ka pa gda lače odava?*

Sagavi auto. No, té auto nikšo delo nema z vecenami. Vozi ga gospodarski minister na Bavarskom (Bajorország). Namesto pacína dé z repčinim olinom. Prej dc, kak fligar, čemeraste gaze to ne piščava, kak tisti na pacín pa na nafto. Depa ništarnim se don ne vidi, ka prej gde se minister mimo pela, tam takše sage dcjo, kak gda doma fritezo (frit-tóz) nutri zakapčnemo. - *Sagavi auto je šegavi daubo.*

Francek Mukič

POMOČ PRI OHRANJANJU SLOVENŠČINE

Da bi naj bila šola, poleg družinskega okolja, temeljna ohranjevalka slovenskega jezikovnega izročila pri porabskih Slovencih, nam je jasno; tudi to, da slovenščine kot materinščine ne moreta z dekreti ohranjati Slovenija ali Madžarska temveč porabski Slovenci sami: starši, vzgojitelji, učitelji, duhovniki, vsi, ki tu živimo in delamo; vsi, ki se trudimo, da bi se slovenska govorica slišala v Porabju tudi čez leta ali desetletja...

Kaj bo s slovenščino pri porabskih Slovencih, kako jim jo bo uspelo v tem postsocialističnem političnem in ekonomskem prepihu ohranjati, se sprašujejo tudi slovenski zamejski rojaki v Avstriji in Italiji, pred kratkim pa smo dobili tudi pismo slovenskih zdomcev iz Švice, zbranih v društvu slovenskih izobražencev Pro Cultura Slovenica. Slovenski rojaki v Švici so zaskrbljeni nad usodo slovenščine v zamejskih šolah in s svojim delovanjem, moralno in finančno podporo slovenskim dijakom ter ustanovam, želijo pomagati pri ohranjanju materinščine v zamejstvu. Vsekakor plemenito dejanje, vsega posnemanja vredno. Društvo Pro Cultura Slovenica praznuje letos 20. obletnico obstoja. V dveh desetletjih je štipendiralo 90 dijakov slovenske gimnazije v Celovcu, dalo finančno pomoč slovenskemu vrtcu v Furlaniji, vedno pa delovalo strankarskopolično ter versko nevtravno. Prosili so nas, naj jim predstavimo razmere v porabskem narodnostnem šolstvu in damo kakšno pobudo za njihovo pomoč.

Kmalu je prišel odgovor: naši slovenski rojaki iz Švice bodo porabskim vrtcem dali finančno pomoč v višini

štipendije; ta dobrodošel prispevek bomo s premislekom uporabili za nakup učil za vrtce - za te namene je namreč vedno premalo sredstev. Vsekakor dobrodošla pomoč v času, ki finančnim izdatkom v vrtcih ni prav nič naklonjen.

Da se za naše delo v porabskih šolah zanimajo tudi slovenski zamejski rojaki na Koroškem, pa me je prepričalo pristrčno pismo slovenske učiteljice iz Kotmari vasi blizu Celovca, gospe Rezike Iskra. Pismu je bil priložen tudi paket učbenikov in didaktičnih iger - čudovitih pripomočkov za delo pri jezikovnem pouku v koroških narodnostnih šolah, katerih avtorica je gospa Rezika sama. V porabskih šolah je prav pomanjkanje ustreznih učbenikov in drugih učnih pripomočkov eden temeljnih problemov. Učbeniki s Koroške bi nam lahko bili za vzor (za začetek pa prepotrebna pomoč). Vsekakor jih bomo z učitelji pregledali in koristno uporabili. Gospe Reziki Iskra pa iskrena hvala.

Vedno več je tistih, ki nesebično podpirajo naša prizadevanja za ohranjanje slovenščine pri porabskih Slovencih, za njen prerod in razcvet. Dragi porabski Slovenci, starši, vzgojitelji, učitelji, znanje jezikov je bogastvo; ohranjanje in učenje materinščine pa je svetinja... najčudovitejša bogastvo, ki ga lahko podarite svojim otrokom. Koliko tega bogastva in v kakšni obliki ga boste dali, je odvisno samo od vas...

Valerija Perger

PEJNAZE SO "OKRSTILI"

Do devetdesetoga leta, dočas so sodacke skrb meli na mejo, je vsakšofela listvo nej moglo v porabske vasnice. Te ške mir bijo v taši vasnicaj, kak so Števanovci. Sodacke so stali pri pauti pa so prico prosili od lückoga. Sto nej emo papijre, tistoga so nazaj obarnili pa leko išo nazaj. Ške žlata samo tak leko dumau prišla, če že eden tjejan prvin si papire tanaprajla. Te je ške vsakši mirno spau, zato ka so vedli, ka sodacke skrb majo ves. Vrata so samo te zapirali, gda so v Varaš ali kama dala šli.

Te svejt zdaj že taminau, autondje lejčejo goradola. Tistoga mira, kak gnauk svejta, že nejga. Vsakšofela listvo vidi že človak v našoj krajini, Nemce, Romejnare, steri vsakšo nedelo udavajo na placa pri števanovski cerkvi. Vsakši se je od Romejnerov bojo, ka kaj vkradnajo ali znorijo koga. Pa te gnauk samo vrag vdaro pa nej Romejnarge, liki vogrski Cigani so vkradnili pejnaze od števanovskega župnika. Tiste pejnaze so vkradnili, ka je fara vkripdala, naj se cirkev popravi. Skur dvejstau gezero forintov.

* * *

Kak se je tau začnilo? pitam Štojino Rejzo. Ona je sausadica pri cerkvi, sama živi.

"Tau je na velki petek bilau. Dja sam tii tastau pekla, gda so dvej Ciganjice nutra prišle. Fejst žene so bile. Steri je v autona sejdo, je grdi bijo, grdi črni Ciganj. One pravijo, ka delam, zato ka one taši stari štjir, stare tjeipe pa tašo iščejo. Dja sam prajla, ka nika nejman, dapa one so nasilo goučale, naj dem pa iščem. Te si je edna tam na stolac dolasela, pa se ji dja nej prajla. Druga pa tii pri mena stala. Z menov so grdau nej delale, tau ne morem prajti. Tista, stera je sejdl, mi je prajla, aj ji vudau dam. Gda sam ji vudau dala, te pa prajla,

naj ji krój dam. Krój sam ji tii vrezala. Lupau sam z njimi guncala, samo aj odi-dejo. Krój nej zejla, samo prosila, aj dja na njau poslušam pa aj na njau

dja dam," je pitala. "Za nikanej," pravim. "Samo kak najbrž naj se vöspu-cajo z dvauro," si brodim. "Petstau forintov mi dajo," so prajli. "Nejmam dja na

cajo. Gda so vöprišle k Ciganji, steri v autoni sejdo, te se je tisti kurijo z njimi. Nutra so vseli v auto pa so zravan dola k Mijalini šli, dapa tam nejso meli sreče, zato ka Margit vanej delala pa je nej pistila nutra v ram. Tam so pa tau pitali od Margita, gde najdejo gospauda ram, zato ka dejte ščejo krstiti. Pa te so tak prišli es k guspauda. Vidla sam, ka dvej ženi deta na faro. Dja pa brž prejk bažejm k Ročcini pa pitam, gde je moški, steri v autona sejdo. "Mi ne vejmo," so prajli."

* * *

"Ge sam ranč okna čis-tila, gda sta dvej Ciganjice nutra prišle," pravijo gos-pauda mati. "Prajle so, ka maloga Janoška škejo krstiti v nedelo, zato iščejo gospauda. "Na viizen gvišno, ka nedo krstiti," pravin, "dapa tau od njega pitajte, nej od mene." One so pa samo guncale pa guncale, aj podatke gorazeman od maloga. Te cajt so gospaud dumau prišli. Te so eške tii bile te dvej žene. Gnauk smo samo edan rugat zaslíšali. Gos-paud gorabežijo pa vidijo, ka tista kasa, gde so pejnaze bili, je prazna dola ličena na tla. Te cajt, ka so name žene goradržale, je moški goraišo na šauk pa pejnaze vkradno. Gda so gospaud kričali, ka do zvali policijo, so tak prajli, ka leko zuveta, nej smo mi bili. Brž so völateli, nutra so zuskakali v auto pa so tag-nali. "Tak so nas pokrad-nili," pravijo pa v roke vzmajo molitvene knige.

Karel Holec

gledam, dučas druga de kaulak gledala. Te po tis-tim je dajca vidla na staula pa tisto prosila. Dja sam prajla, ka dja dajec ne dam, ka tau mena trbej. Potejm so pa nasilo spita-vale, če nejman kakšno starino. "Idite kraj, dja nej-man cajt, dja večerjo moram kiihati trejm sinom, steri na njivi delajo. Zdaj že pomalek dumau morajo priti," ji lažem dja. Te edna pravi, ka si malo dolaseda-mo, ka dobro sago ma tas-tau, ka se v regline peče. "Tau ranč vam pečem," pravim, "ka de pa te držina djela, gda dumau pridejo." Gda so že več nikanej mogli prositi, te znauva so pa staro štjir, postale, omare spitavali. Gda sam že dru-go nej vejdl, te sam jim prajla, ka v sejncu mam stare posvejte. Od tisti sam jim ednuga dala, dapa tau nej dojšlo. Vidli so, ka več dje, pa tisto so tii prosili. Te sam jim pet posvejtov dala pa edno krnico. "Počantau

tau cajt, zato ka podje dumau pridejo pa do čemerni, če nede večerje," pravim. Te ta druga nazaj latejla, zravan nutra v tjojnjo. "Kama pa deš," ji pravim. "Dja sam tii žed-na." "Vej sta pa že pile vudau. Vi ste tak kak krava, ne vejte, da vam dojda," pravim. V tjojnji na srleti so stanile pa so prajle, naj zdaj nika drugo iščem. "Idite tavo, zato ka mlajši dumau pridejo," pa sam je z dvomi rokami vögnala tak kak kokauši. Kričala sam, aj se tak nagnauk vöspu-

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI
vsako drugo soboto ob 9.40 na
2. programu madžarske televizije

Naslednja oddaja bo
6. maja 1995

... DO MADŽARSKE

ÁRPAD GÖNCZ NA IRSKEM

Od 24. do 26. aprila je predsednik R Madžarske Árpád Göncz bil na obisku na Irskem. V zgodovini irsko-madžarskih stikov je bil to prvi uradni predsedniški obisk. Na obisku so podpisali tudi sporazum o odpravi dvojnega obdavčevanja. Predsednica Irske Mary Robinson je ocenila madžarski obisk kot zelo koristen, kajti naslednje leto bo prav Irska predsedovala Evropski uniji, kamor si želi tudi Madžarska.

MANJ LJUDI V DRŽAVNI ADMINISTRACIJI

Ti. stabilizacijski paket, katerega je vlada sprejela 12. marca, vsebuje tudi ukrep, da se število zaposlenih v državnih službah mora zmanjšati za 15 odstotkov. Ukrep velja tudi za ministrstva in vladne urade. Tako bodo iz notranjega ministrstva odpustili približno 90 do 100 ljudi, iz ministrstva za kmetijstvo in inštitucij, ki spadajo pod to ministrstvo, pa 600 do 700 ljudi.

SREDNJE- EROPSKI VRH V KESZTHELYU

Konec maja se bodo srečali predsedniki srednjeevropskih držav na Madžarskem, v Keszthelyu. Tokratno srečanje je nadaljevanje predlanskega srečanja v Salzburgu in lanskega v Litumyslu na Češkem. Tema keszthelyskega vrha bo: človeške dimenzije evropske integracije. Udeležili se ga bodo predsedniki Avstrije, Češke, Poljske, Madžarske, Nemčije, Italije, Slovaške in Slovenije.

GYULA HORN V SLOVENIJI

3. maja se je predsednik vlade R Madžarske mudil na enodnevem obisku v Sloveniji.

NEGA TAKŠE PRETEKLOŠTI IZ ŠTERE BI SE NEJ LEKO VČILI!

Če si gnes dvej ali tri generacije vkup sedejo pa majo od kakši stvari guč, največkrat - sploj pa mladi - tak pravijo: "Njajmo tau, ka je bilau. Gledajmo na tau, ka je gnes. Ka so pa gnauk svejta vedli?"

Margit Gašpar

Po ednom tali je rejsan tak, da nega cajta premišlavati, ka je bilau. Živeti gnes tū trbej, zatok pa je samo tau važno, ka je gnes potrebno naprajti za baukši žitek. Če si pa zatok malo bola globko premišlavo, moremo povedati, ka če preteklosti nemo poštvuvali, je ne spoznamo, te mo menje vredni. Nej trbej daleč titi, pa v pamet vzememo, ka so inda svejta itak dosta vse vedli. Takšo tū, ka gnesden več človek ne more naprajti. Poglednite števanovsko ali varaško cirkev, té zidine, tau lepoto. Pate so nej bili mašini, ljudje so z rokami zidali té velke pa lejpe zidine. So bili takši med njimi, steri so tau znali voditi. Njigvo delo se za več stau lejt tū vidi. Dapa nej trbej tak daleč nazaj titi v cajti. Poglednimo, ka se je, povejmo, pred 30-50 lejtami godilo! Dobro pa slabo so tū na nas njali naši predniki. Gda gnešnje svojo delo cenimo, nigdar ne pozabimo, ka je v tom delo naši prednikov tū navzauče.

Nika takšo mi je na pamet prišlo, gda sam etognauk v Varaša ojdla pa sam gorpoiskala Margito Gašparovo. Ona je rodjena v Slovenski vesi. Slovensko me pozdravlja, tak guči slovenski, liki bi napona etak gučala. Za par minutov sve že globko v spominaj. Pri-povedavlave si zgodbe, stero so se pred 30-40 lejtami zgodile.

Karoly Gašpar pa Margit

Gašpar sta dolgo lejt delala v našoj krajini. Žau, Karči bačina že več nega. Njigva sta iz tiste generacije, stera je doživela - kak mladi - bojno, po bojni sta pa ojdla po takšoj pauti, o šteroj sta tak mislila, ka je najbolje prava za našo lüstvo. Karči bači so školnik bili, Margit je pa delala pri notaroši. Sledkar je na G. Seniki dolgo lejt pri ednoj zadrugi bila delavka, potistim pa je vodila tū tau zadrugo (Földművelészetkezet). Karči bači so v gnešnje Sloveniji (tistoga ipa se je k Vogrski držala tista ves) začnili včiti. Od tistec so k sodakom, v bojno bili pote-gnjani. Včili so v Slovenskoj vesi, na Črepniki, največ pa na G. Seniki pa v Varaša. Bili so varaškoga kraja podpredsednik tū. Žena pa sledkar dva sina so z njimi bili.

Žmetno je bilau včasim po bojni videti, ka de najbaukše. Te so ranč tak pelali politiko kak gnes, samo ka včasim bola vrauče vcuj šlau. Eden školnik je pa v ednoj vesi - sploj pa tistoga reda - prejden biu.

V najžmetnejšom cajti ste prišli na G. Senik, 1951. leta. Kak je tistoga reda vam šlau?

"Od toga bi dva dneva znala gučati. Če nazaj mislim, te se mi tak vidi, ka je s tistim vred, ka so žmetni cajti bili, sploj lepau bilau. Tistoga reda je na Seniki v šaulo 200 šaularov ojdlo pa je bilau 10 školnikov. Školnicke so skurok cejli den v šaula bili. Takšo živo je bilau vse, ka se dobro spominati na tista lejta. Dosta šinfamo tiste cajte, dapa tau tū moremo povedati, ka smo tistoga reda vkupdržali, bole smo eden drugoga poštvuvali. Majuša prvoga ali na pedagoški den je veselo bilau. Na Seniki smo meli pihalni orkester. Oni so etakšoga reda že rano zazrankoma rezali kak vrag. Po bečkaj smo kupuvali pivo, kujali smo, veselili smo se."

Ge tak znam, ka so Karči bači kak ravnatelj šaule nej samo šaulo vodili, liki so pauleg bili pri vsakšom deli, ka je v vesi potrebno bilau.

"Rejsan je tak bilau. Vsakšo problemo je pomago rešuvati. 1954. leta so začnili elektriko vlejšti v ves. Tak so

prajli, če sojé lüstvo dá, dobijo elektriko. Samo, ka so tistoga reda nej smeli ljudje boré doj sekati. V vesi so nistarni vkup segnili - Emberšič Rudi, Grebenar Lorenc, Grebenar Ernest, Šchreiner Šandor pa eške nistarni, stere je moj mauž vodo - pa so sojé brez dovoljenja zosekali. Karči je nasé vzeo odgovornost. Etak je ves do elektrike prišla. Ali druga pelda. Lejs so steli vkraj gemati. Vsakši, ali Karči je najbolje vedo, ka so ljudje tistoga reda samo od lesa leko kakše pejnaze čakali. Z županije je pozvau edno delegacio pa so šli po hišaj gledat, če rejsan ljudje samo z nastaljev nastila kravam, mari, če je rejsan etak potrebna gaušča. Pršikalo se je, nej so vzeli lejs."

Tak znam, da so Karči bači najoprvin organizirali na G. Seniki narodnostni den 1957. leta. Kak je tisto bilau?

"Velka paradija je bila. Naša banda je igrala, pevski zbor je popejvo. Tiste lejte smo sploj dosta takši programov meli. Ljudje iz vesi so aktivni bili. Dosta so nam pomagali.

Sredi šestdesetih let so tudi po zaslugi g. Gašparja prispele prve slovenske knjige iz Prekmurja v Porabje.

svoje slovenske šege smo takšoga reda pokazali. (Kolarin Lőrinc pa žena pa eške dosta, dosta ljudi.)"

Ge tak znam, ka si ti tū dosta naprajla za Senik. Kak se spominaš na tau?

"Ge sam eške nej oženjena bila, gda sam kak mlada dekla k notaroši prišla delat na G. Senik. 1943. leta sam se oženila, pa z možaum sva znauvič 1951. leta - že z držinov - prišla na Senik. Ge sam pri ednoj zadrugi delala, štero sam sledkar vodila.

NAŠE PESMI (98)

KAM SI DJALA

/:Kam si djala,
tisti prstan,
ki sam ti ga dau.:/

/:Pozlatari,
sam ga dala,
da ga pozlati.:/

/:Pazi diša,
pazi srcé,
da ga ne zgibiš.:/

/:Pozlatar je,
takši huncut,
on ga zataji.:/

/:Zatajiti,
ga ne more,
al imé má gor.:/

/:Ime gori,
ime doli,
on ga zataji.:/

(Gorenji Sinik)
-mkm-

Prejk smo meli baute, krčme, pa zvün toga dosta drugo smo tū delali. Vsefale smo kupuvali. Najbole sad. Tistoga reda smo eške eksportirali djapke s Senika. Gda smo 1959. leta odišli, te sam v Varaši dobila nauvo delo. Rada sam bila, ka sam iz službe leko nazaj ojdla na Senik. Gnesden mi je že žmetnejše. Moje padaškinje so navekše pomerle. Pa itak. Senik mi os-

glavo vzeu mauž, ka je vido, kak ljudje na G. Seniki svojo kulturo v srcaj nosijo pa čuvajo."

Če gučimo o vašoj držini, ne smejmo pozabiti velko delo, stero so Karči bači naprajli te, gda so več kak 700 falatov etnografski predmetov vkuppobrati. Tak znam, ka so tūj v Varaši v muzeji vopostavlene té stvari. Kelko?

"461 falatov smo prejkdali. Dugo smo tau zbiral. Karči je na pauda emo sploj lepau vkup sklajeno. Tak vidimo, ka smo prejkdali, so nej vse notpokazali. Samo se smejmo vüpati, ka so nej v lagvo mesto prišle té stvari. Tak mislim, ka tau leko baude "vekivečni" spomin na mojga moža, da smo nej njali, ka bi - kak je tau sledkar že bilau - šejftardje raznosili po cejлом svejti té stvari iz Porabja."

Si prajla, ka bi od žitka vaše držine leko dva dni gučala. Ge tū tak mislim, ka sam samo mali tau tvojga žitka notpokazala, dapa mlajša generacija s toga tū leko spozna, ka je samo tak vredno delati, živeti, če kaj leko njamo na bodoče generacije, pa če nas oni za tau malo eške poštvuajo tū.

"Ge tak mislim, tau je naša dužnost bila. Če bi eške gnauk leko začnili, nika bi ovak nej delala. V taun me potrdijo moji mlajši, vnuki pa gnauk - če mo živela - eške ma biti pravnuk(i) tū."

tane kak eden najlepši spomin."

Iz Slovenije sam od nistarni ljudi čula, ka za stike med Porabjem in Slovenijo so najoprvin Karči bači naprajli stopaje. S tistimi stopaji se je začnilo pa zraslo vse tau, ka gnes leko za svojga držimo. V šestdesetij lejtaj je bilau tau pri nas eške nevarno. Zakoj so naprajli té stopaje?

"Ge tak mislim, ka za toga volo, ka naj bi se naš gezik nej zgübo. Tau skrb si je zatok na

I. Barber

OB MATERINSKEM DNEVU

Pripravljamo se na materinski dan in se sprašujemo takole:

1. S čim lahko razveselim mamo?
 - Da je ne razžalim in dobim dobro oceno.
 - Če se dobro učim. Če nisem poreden.
 - Če ji pomagam doma pri delu.
 - Če sem ubogljiva in prid-

na.
 - Presenetim jo s kakšnim darilom.
 2. Kdaj je mama žalostna?
 - Če jo užalim in ne ubogam.
 - Če se ne učim in sem nesramen.
 - Če ne pomagam, ampak

se potepam po vasi in po športnem igrišču.
 3. Kaj bi želel mamici za prihodnost?
 - Da bo vesela, zdrava in srečna.
 - Naj živi še dolga leta.

POTOVANJE V MEŽICO

Z veseljem smo sprejeli povabilo žirije lutkovnih srečanj, ki nas je izbrala na občinsko lutkovno srečanje.

Mikrobus nam je odstopila monoštrska samouprava. Tako smo 13. aprila potovali v Mežico. To mesto je najmanjše mesto v Sloveniji. Leži na Koroškem.

Že ob pol sedmih smo se zbrali v šoli, ker je pred nami bila dolga pot. Vse potrebno smo spakirali v mikrobus in odpotovali. Med potjo smo se mnogo šalili in smejali. Videli smo čudovite kraje, tudi Karavanke, ki jih pokriva še sneg. Ob enajstih smo se pripeljali v Mežico. Organizatorji srečanja so nas prisrčno sprejeli. Ponudili so nam sendviče in sokove. Zelo nam je teknilo. Potem smo postavili sceno na oder in se pripravili na nastop. Prišli so nas pogledat otroci iz vrtca, ki so

zelo dobro sprejeli našo igro.

Po predstavi smo imeli pogovor. Ta dan sta še nastopali mur-

skosoboška in mariborska skupina. Predsednik žirije, gospod Ferenc, je ocenil vse predstave. Vsi smo bili pohvaljeni. Dal nam je koristne nasvete za naše bodoče nastope. Tu smo tudi izvedeli, da letos, na našo veliko žalost, ne bo republiškega lutkovnega sreča-

nja.

Po kosilu smo se odpravili proti domu. V bližini Maribora smo se v prijetni gostilni okre-

pčali s pomfrijem in sokom. Vendar smo bili do Murske Sobote že spet lačni, zato smo si tu privoščili fino pizzo.

Doma smo navdušeno pripovedovali o svojih doživetjih.

Andreja Nemet
OŠ Gornji Senik

1. MAJ V MONOŠTRU

BUDIMPEŠTA

ŠOLSTVO, KULTURA

21. in 22. aprila je Glavni oddelek za narodne in etnične manjšine pri Ministrstvu za kulturo in prosveto sklical dvodnevno konferenco o manjšinskem šolstvu in kulturi. Na konferenco so vabili predsednike in podpredsednike novonastalih državnih manjšinskih samouprav.

Sodelavci in strokovnjaki ministrstva so seznanili navzoče z načrti na področju razvijanja manjšinskega šolstva in kulture.

Med strateškimi cilji razvijanja šolstva najdemo naslednje: "V že obstoječih narodnostnih vrtcih in šolah številnejših manjšin (Hrvati, Nemci, Romuni, Srbi, Slovaki, Slovenci) moramo zagotoviti pogoje za zaustavitev jezikovnega oz. vsebinskega nazadovanja v teh institucijah. Dolgoročno naj bi se po načrtih državnih manjšinskih samouprav šole s poukom materinščine kot predmeta razvile v dvojezične, dvojezične pa v šole z manjšinskim učnim jezikom.

Maloštevilnim manjšinam (Bolgari, Grki, Poljaki, Armenci, Rusini, Ukrajinci) moramo zagotoviti pogoje za njihovo izobraževanje. Glede na specifične razmere med Romi na Madžarskem je potrebno pripraviti osnovni program njihovega izobraževanja."

Drugi dan posvetovanja je bil namenjen manjšinski kulturi in finansiranju le-te. Ta dejavnost naj bi se v prihodnje finansirala iz Javnega manjšinskega sklada, v katerem bo 400 milijonov forintov. Sklad bo vodil 25-članski kuratorij, ki bo sestavljen iz predstavnikov narodnostnih samouprav in šestih parlamentarnih strank.

I. Pavlič

PIJAN ČLOVEK

Naš Pištak je etognauk z autonoma v Varaš išo. V ednji ulici je auto dojpstavo pa peški išo tadala. Pred Tromejnikom se je srečo s svojimi dobrimi padaši, pa hajde, not v krčmau. Sprvoga se je naš Pištak brano pa pravo, ka on auto vozi, zatok nede pijo. Tej drugi pa pravijo, kak leko takšo guči, ka auto vozi, vej je pa peški. Naš Pištak je pa več nej sto sline požirati pa on tii proso eden velki pir. Po tistim pa eške ednoga, vrag vej kelko eške. Gda se vonaslanjajo iz krčme, naš Pištak se vzema pa ta po varaš dč. Že edno voro iskem svoj auto, pa ga nin ne najdem?"

Te človek pa etak: "Ge tak mislim pa vidim, ka bi vam baukše bilau z autobusom se pelati." Naš Pištak pa zdaj etak: "Hej, hej človek, takšo nauro mi

NIKA ZA SMEJ

ne gučite. Kak pa ge autobus doma not spravim v mojo malo garažo?"

KOSITEV

Naša Giza pa Vili sta etognauk tavó na sonžeta letela, pa sta kravam friško travo pokosila. Gor nakladeta na kaula tau gingavo, friško travo pa se že vnaprej veselita, kak do krave od tč friške trave fanj dojile. Naša Giza pa Vili na kaula zličata grable, vile pa kosau, pa si sama tč gor sedeta. Do dauma se malo po poštiji tii pelata, gda gnauk samo Vili etak pravi nazaj Gizi, štera zajek sedi na kaulaj: "Gle, gle, Giza! Eden brez glavč se pela mimo nas na motorbiciklini." Kumaj, ka je tau vopravo, se že pá darč: "Giza, že se pa dva brez glavč pelata z motorbiciklinami."

Naša Giza pa zdaj etak pravi našomi Vilini: "Vili! Segni nazaj pa kosau not potegni."

ZBAUGOM OČA

Sprtoletje je tii, vsakši začne nika delati doma.

Naš Geza pa njegvi sin Laci sta etognauk v lejs šla drva sekati na zimau. Laci z motorno žagovo dojpodera bore, oča pa komendira pa kakše vejke doj sejka. Laci je ednoga velkoga rasi zožago. Rast se je vzeo na eden tau - kama je Laci ranč nej računo - pa se obrača ranč tam ta, gde oča stoji. Laci zdaj etak krči oči: "Oča! Zbaugom!"

Naš Geza pa etak: "Kama pa zdaj deš v tauj velkoj deli?" Laci pa: "Nikan nej. Rast se obrača ranč prauto tebe."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:

SOLIDARNOST

Arhitektka Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).